

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

доктора медичних наук,

Габрієляна Артура Володимировича

на дисертаційну роботу **Тимошенко Вікторії Анатоліївни**

«Визначення предикторів ранніх післяопераційних ускладнень при операціях на висхідній аорті та оптимізація їх лікування і профілактики»

поданої до спеціалізованої вченої ради ДФ 26.613.211

Національного університету охорони здоров'я України

імені П.Л. Шупика, що утворена наказом

від 16.10.2024 (протокол № 8)

на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань

22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

Науковий керівник: **Тодуров Борис Михайлович**, член-кореспондент НАМН України, доктор медичних наук, професор

Актуальність дослідження

Аневризма грудної аорти є небезпечним для життя клінічним захворюванням, яке входить до 20 основних причин смертності у світі особливо у людей старшого віку. При виникненні аневризми у пацієнтів похилого віку майже в 50% усіх випадків провідна роль належить артеріальній гіпертензії (АГ). До факторів ризику виникнення аневризми аорти відносять також гіперліпідемію, цукровий діабет і куріння (останній фактор підвищує частоту виникнення аневризми на 15-20%). За даними літератури, частка АГ як причини аневризми аорти відрізняється в різних вікових категоріях. Якщо в осіб молодого віку гіпертонічну хворобу (ГХ) було діагностовано тільки у 7,7% випадків, то у хворих зрілого віку (30-44 роки) частка ГХ підвищувалась до 60,5%. У пацієнтів віком 45-59 років ГХ було діагностовано у 75% випадків, тоді як у 15% пацієнтів було виявлено

також ішемічну хворобу серця (ІХС). У хворих похилого віку (60-76 років) аневризма аорти переважно асоціювалася з ГХ (81%), ІХС (43%) або їх поєднанням (24%); випадків ДСТ у хворих цієї групи не реєстрували. Тобто з віком аневризма аорти асоціюється переважно з тяжкими органічними ураженнями серця.

Більшість пацієнтів, які перенесли оперативне втручання на висхідній аорті, мали множинні супутні захворювання та мають високий ризик післяопераційних ускладнень. Різні патології аорти та методи хірургічного відновлення мають специфічний вплив на післяопераційний перебіг. Геморагія, одна із основних загрозливих причин ускладнень в ранньому післяопераційному періоді. Крім технічних аспектів операцій причинами геморагії можуть бути також різні види коагулопатій. Покази, доцільність та своєчасність виконання реторакотомії має великий вплив на розвиток післяопераційних ускладнень. Ішемічно-реперфузійна травма є загальним знаменником в хірургії аорти і впливає на цілісність функцій органів мішеней. Поширені післяопераційні проблеми включають гемодинамічну нестабільність через загальну запальну реакцію, порушення функції нирок, ішемію спинного мозку, дихальну недостатність та шлунково - кишкові симптоми. Тому робота по визначенню предикторів ранніх післяопераційних ускладнень при операціях на висхідній аорті та оптимізація їх лікування і профілактики є дуже актуальною.

Наукова новизна дослідження та отриманих результатів

- Уточнено особливості перебігу раннього післяопераційного періоду у пацієнтів після операції Бенталла.
- Доповнено дані щодо частоти виникнення ранніх післяопераційних ускладнень при проведенні операції Бенталла.

- Проаналізовано та вивчено фактори ризику подовженого перебування пацієнтів у відділенні інтенсивної терапії після операції Бенталла в умовах сучасної кардіохірургічної клініки в Україні.
- Розширено наукові поняття щодо факторів ризику серцевих та серцево-судинних ускладнень після операції Бенталла в умовах сучасної кардіохірургічної клініки в Україні.
- Розроблено оптимальні тактичні підходи для лікування та профілактики ранніх післяопераційних ускладнень.

Теоретичне значення результатів дослідження

Дисертаційна робота має значний теоретичний та практичний вклад в кардіохірургічну науку, завдяки доповненню даних, як за рахунок визначення предикторів знизити кількість ранніх післяопераційних ускладнень після оперативних втручань на висхідній аорті.

Зв'язок теми дисертації з державними чи галузевими науковими програмами.

Дисертаційна робота є фрагментом комплексної планової ініціативно пошуково-дослідної роботи кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НУОЗ України імені П.Л. Шупика «Мультидисциплінарний підхід до хірургічного лікування серця та магістральних судин» (термін виконання: 2021–2025 рр., № державної реєстрації: 0121U113336), власне дослідження стало одним з фрагментів даної науково-дослідної роботи.

Рівень поставленого наукового завдання та опанування здобувачем методології наукової діяльності.

Текст дисертаційного дослідження підготовлений науковим стилем, державною мовою, викладений на 163 сторінках. Наукова робота складається з анотації, вступу з оглядом літератури, розділу матеріалів та методів, 2-х

розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення результатів дослідження, висновку, списку використаної літератури, та 2х додатків.

У роботі чітко визначені мета, представлені основні завдання, які необхідні для її досягнення. Дизайн та матеріал дослідження представлені дуже демонстративно, докладно та грамотно описані методи дослідження.

У розділі 3 проведена порівняльна характеристика вихідних та інтраопераційних даних пацієнтів залежно від тривалості перебування у відділенні інтенсивної терапії. У даному розділі висвітлюються клінічні особливості та інтраопераційний перебіг у пацієнтів, яким виконувалася операція Бенталла. Розділ написаний добре, зауважень не містить.

У 4 розділі проведений ретельний та всебічний аналіз частоти та факторів ризику ускладнень у ранньому післяопераційному періоді після операції Бенталла. Аналіз проведено з використанням сучасних методів статистичних досліджень, що дозволяє не сумніватися у достовірності одержаних результатів. Розділ добре ілюстрований, отримані висновки підкріплені об'єктивними результатами.

У розділі "Аналіз та узагальнення результатів дослідження" автор підбиває підсумок виконаної праці, коротко та лаконічно описує хід проведення роботи її основні результати та досягнення.

Висновки відповідають поставленим завданням, дещо об'ємні, але повною мірою відображають результати проведеної роботи. Список використаної літератури містить достатню кількість закордонних та вітчизняних джерел. Список оформлений правильно, відповідає вимогам.

Оформлення дисертації відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України. Дисертація ілюстрована таблицями та рисунками, які повною мірою ілюструють зміст роботи. Малюнки та таблиці виконані якісно, демонстративно, легко читаються та сприймаються.

У ході рецензування наукової роботи запозичень матеріалу без посилання на відповідні джерела не виявлено.

Повнота викладення основних результатів в опублікованих наукових працях

За темою дисертації опубліковано 4 наукових публікації: з них 2 статті, що входять до наукометричної бази Scopus (Q₄); 2 статті у спеціалізованих фахових виданнях, рекомендованих ДАК МОН України, 1 тезис в збірнику матеріалів міжнародного конгресу.

В опублікованих матеріалах повною мірою відображаються всі розділи рецензованої роботи.

Недоліки дисертаційної роботи щодо її змісту та оформлення

Робота написана літературною українською мовою, проте з незначними стилістичними та орфографічними помилками. Під час рецензування дисертації суттєвих зауважень щодо змісту та оформлення роботи у мене не виникло. Також при розгляді матеріалів дисертації у мене виникли деякі питання, а саме:

- У хворих 2 гр. більше гострого пошкодження нирок в ранньому періоді. Чому? Чим пояснити? Як лікувалося? Чи потребували хворі діалізу?
- У чому причина більшого перебування на ШВЛ у хворих 2 гр?

Відповідність роботи вимогам, які пред'являються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії

Дисертація Тимошенко В.А. «Визначення предикторів ранніх післяопераційних ускладнень при операціях на висхідній аорті та оптимізація їх лікування і профілактики» відповідає вимогам п.п. 6,7,8,9 Постанови КМ «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 р. № 44 зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ від 21.03.2022 р.

№ 341, а також Наказу МОН України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), а її автор Тимошенко Вікторія Анатоліївна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 – Охорона здоров'я із спеціальності 222 – Медицина.

Офіційний рецензент:

завідувач відділу трансплантації

та хірургії серця

ДУ «ННЦХТ імені О. О. Шалімова НАМН України»

доктор медичних наук

А.В.Габріелян

